

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ ДЕРЖАВНА УСТАНОВА ІНСТИТУТ
ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР НААН УКРАЇНИ
ЛАБОРАТОРІЯ ТВАРИННИЦТВА

МАТЕРІАЛИ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
"АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПІДВИЩЕННЯ
ЯКОСТІ ТА БЕЗПЕКА ВИРОБНИЦТВА Й
ПЕРЕРОБКИ ПРОДУКЦІЇ ТВАРИННИЦТВА"

(Конференція зареєстрована в Українському ІНТЕІ, свідоцтво № 647 від 11 листопада 2019 року)

Дніпро 2021

УДК 636.4.082.22: 636,47

Левченко М.В. – к. с.-г. наук, доцент

Левченко І.С. – здобувач III (освітньо-науковий) рівень вищої освіти

Херсонський державний аграрно-економічний університет

Адреса : 73006, м. Херсон, вул. Стрітенська, 23, ХДАЕУ

E-mail: levchenmaks@gmail.com

ВІДТВОРЮВАЛЬНІ ЯКОСТІ СВИНОМАТОК М'ЯСНОГО НАПРЯМКУ ПРОДУКТИВНОСТІ

Анотація; У публікації наведено оцінку тварин в умовах господарства за власною продуктивністю, що безпосередньо отримуються від української м'ясної породи.

Ключові слова; онтогенез, маси гнізда, індекс вирівняності поросят у гнізді, біологічні особливості свиней, українська м'ясна порода, індексна оцінка.

Постановка проблеми;

Сучасний етап селекційних робіт відтворювальні якості свиноматок значною мірою обумовлюють ефективність виробництва у господарстві, оскільки забезпечують необхідне надходження поголів'я для вирощування і відгодівлі. Тому підвищення ефективності використання свиноматок і отримання високої багатоплідності є одним із основних напрямків селекційної роботи у свинарстві поряд з розробкою нових критеріїв оцінки, відбору та прогнозування відтворювальних якостей свиноматок. (Волощук, В. М., 2020; Мартинюк, І. М. 2016).

У той же час необхідно врахувати, що на рівень прояву відтворювальних якостей впливає значна кількість паратипових факторів, які при взаємодії формують фенотиповий прояв ознак, тому зазначені показники мають низький рівень успадкованості ($h^2=0,05\dots0,41$), це дає підставу вважати, що багатоплідність свиноматок нереалізовується у повній мірі внаслідок нестабільних паратипових умов (Пелих, В. Г., 2020; Пелих, Н., 2020).

Мета досліджень; Оцінка тварин в умовах господарства (on-farm) за власною продуктивністю (за фенотипом) базується на індивідуальних даних, що безпосередньо отримуються від цієї особини. Це можуть бути як відтворювальні, так і відгодівельні ознаки.

Вивчення відтворювальних якостей є базовими для оцінки свиноматки, тому подальше вивчення є актуальним.

Матеріали і методи досліджень; Дослідження проводились в умовах свиноферми племрепродуктора ДПДГ Інститут рису НААНУ, розміщеної у с. Антонівка, Скадовського

району Херсонської області, яка спеціалізується на вирощуванні свиней української м'ясної породи.

Поголів'я свиней племрепродуктора ДПДГ Інституту рису порівняно молоде. Вік маточного поголів'я, коливається від 2-х до 7 років. Ці показники є результатом значного селекційного тиску на утримуване племінне поголів'я. Вважається, що оновлене стадо - це важливий резерв для підвищення племінних і продуктивних якостей, що характеризується високими значеннями показників відтворювальної здатності. Відомо, що найвища продуктивність проявляється у свиноматок до 5-6 опоросу

Для проведення дослідження було сформовано групу глибокопоросних основних свиноматок із одного свинарника маточника. Матки належали до п'яти найбільш чисельних родин.

Виходячи з цих передумов, було визначено основні завдання: за результатами опоросів піддослідних маток оцінити ознаки відтворювальної здатності, провести відбір кращих родин та визначити кращі критерії відбору тварин.

Біометрична обробка даних проводилась методом варіаційної статистики з використанням персональних комп'ютерів та пакетів прикладного програмного забезпечення MS OFFICE 2010 та STATISTICA v.9.0.

Результати досліджень та їх обговорення; У результаті досліджень встановлено, що для родин Цапфа і Цинга властива більша вирівняність гнізда (9,0...9,4 бали) за масою при високій багатоплідності (+10,6 гол).

Не було встановлено суттєвої відмінності між матками провідних родин за ознаками тривалості поросності багатоплідності і великоплідності. Маса гнізда на час опоросу обумовлена кількістю порослят у гнізді і їх живою масою.

Для визначення відтворювальних якостей по даній породі встановлено залежність великоплідності порослят від величини індексу вирівняності гнізд. З великоплідністю 1,41 кг порослята із вирівняних гнізд родини Цинга на 0,04 кг перевищували показник великоплідності родин Цидра, з неvirівняних гнізд, але при цьому не підтверджуються достовірністю. Аналогічні дані отримано за кількістю голів і середньою масою голови на час відлучення в 60 днів. При порівнянні порослят різних родин розподілу встановлено різницю за вирівняністю гнізда на час відлучення родини Цапфа на 0,06 кг та перевищували за кількістю порослят і середньою масою голови із неvirівняних гнізд родини Цинга.

Серед досліджувальних груп з найбільш високими та стабільними індексами вирівняності гнізд була родини Цапфа ($P < 0,05$), і переважала середнє значення по стаду на 13 балів.

Відомо, що маса гнізда на час відлучення є показником сумарної якості свиноматки за підсисний період [3, 4]. Дана ознака дає уявлення щодо плодючості, тому що більш важчі гнізда до відлучення, як правило, мають більшу кількість поросят. Встановлено істотні відмінності за масою гнізда на час відлучення. Більш високі показники цієї ознаки були характерні для родини Цапфа (відповідно 151,7 кг), а мінімальні і аналогічні - для інших родин (Цинга, Цидра, Цитата – від 136,2 до 137,9 кг). У даному випадку також недостатня диференціація родин за масою гнізда при відлученні. За живою масою одного поросяти при відлученні виділяється родина Цитата і Цифра – 15,4 кг. В інших родинах ця ознака була на рівні 14,6...15,2 кг. Слід вказати, що мінливість показників була нижчою, порівняно з багатоплідністю і молочністю. Найбільш висока мінливість отримана у родини Цинга (9,41 %).

Найвищий відсоток збереженості був у родини Цапфа - 91,4 %. Мінімальний відсоток по збереженості мали матки родини Цифра - 85,7 % $P < 0,01$. Також ми прослідкували вплив вирівняності гнізда на час народження і відлучення, що забезпечило більшу кількість поросят у маток до відлучення за рахунок їх значно кращої збереженості. Так, якщо у родини Цифра за багатоплідністю у маток із низькою вирівняністю гнізд на час народження і відлучення за збереженість поросят склала 85,7 %, то у маток родини Цапфа і Цинга - вона була на рівні 91,4...89,9 %. За цими показниками існують значні резерви підвищення виходу поросят шляхом відбору кращих родин свиноматок із ознакою вирівняності гнізда приплоду на час народження і на час відлучення.

З метою комплексної оцінки материнських якостей нами була проведена індексна оцінка КПВЯ з урахуванням багатоплідності маток, кількості поросят на час відлучення та інтенсивності росту поросят у підсисний період.

Зробивши аналіз отриманих даних було встановлено, що свиноматки родини Цапфа, Цинга, Цифра подолали бар'єр у 100 балів.

Відмінність між матками родини Цапфа та Цидра становила 10,6 балів, показник вірогідний $P < 0,01$.

Нами використано оціночний індекс відтворювальних якостей родин, розроблений М.Д. Березовським [2], із метою отримати інтегральну оцінку груп свиноматок за показниками багатоплідності, великоплідності, маси гнізда та вирівняності поросят у гнізді.

За оціночним індексом у наших дослідженнях кращими показниками відмічалися свиноматки родини Цапфа і Цинга за комплексним показником на 8,8 %, що підтверджується $P < 0,01$ достовірності.

Також дані свідчать, що всі основні родини характеризувалися виключно високою багатоплідністю, перевищували вимоги по даним породоутворення (УМ породи).

Висновки; Отже, оцінка відтворювальних якостей свиноматок провідних родин української м'ясної породи свідчить про високий прояв генетичного потенціалу в умовах даного господарства.

Тому, на підставі проведеного дослідження, можна стверджувати, що в українській м'ясній породі є матки (родини), які забезпечували високі показники відтворювальних якостей. Але у той же час виявлялися і неефективні родини, які недоцільно використовувати у планах підбору. Тому доцільно вести роботу на використання кращих родин та впровадження у виробництво найбільш ефективних варіантів відбору і підвищення рівня продуктивності і диференціації родин.

Перспектива подальших досліджень.

Завданням подальших досліджень є встановлення впливу досліджуваних факторів на різних стадіях онтогенезу та визначення рівня успадкування і мінливості основних селекційних ознак української м'ясної породи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Волошук, В. М., Іванов, В. О., Засуха, Л. В., Бордунова, О. Г., Павленко, Ю. М., Волошук, В. М., ... & Павленко, Ю. Н. (2020). Вплив охолодженого повітря на утримання свиноматок з поросятами.
2. Мартинюк, І. М. (2016). Відтворювальні якості свиноматок м'ясного напрямку продуктивності. Науково-технічний бюлетень, (115), 139-144.
3. Пелих, В. Г., Круподер, М. С., & Ушакова, С. В. (2020). ПІДВИЩЕННЯ ВІДТВОРЮВАЛЬНИХ ЯКОСТЕЙ СВИНОМАТОК.
4. Пелих, Н., & Бабаєва, К. (2020). ВІДТВОРНІ ЯКОСТІ КНУРІВ І СВИНОМАТОК РІЗНИХ ГЕНОТИПІВ.

SUMMARY

M. Levchenko, I Levchenko - REPRODUCTIVE QUALITIES OF SOWS OF MEAT DIRECTIONS OF PRODUCTIVITY
 KHERSON STATE AGRICULTURAL AND ECONOMIC UNIVERSITY

The article describes the evaluation of animals in farms (on-farm) on their own productivity (the phenotype) is directly derived from the Ukrainian meat breed.

Keywords: ontogeny, the mass of the nest, the index of evenness of piglets in the nest, the biological features of pigs, ukrainian meat breed, the index score.